

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-1

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52
Volume 52

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Adresa redakce
Adress

Skleněné korále z pohřebiště v Příboře. Viz obr. 18 na s. 90

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

písčítých hlín dosahuje mocnosti až kolem 3 metrů. Jižním směrem při budově základní školy v ulici Prokešova byl pozorován již jen na okrové písčité podloží naléhající půdní horizont.

Antropogenní aktivity se podařilo zachytit především v nálezových situacích ulice Na Mlatech.

V severní části ulice Na mlatech byl dokumentován řez P1. Na bázi řezu jsou patrné neogenní jílové sedimenty – tégly, na něž navazuje sled plastických a písčítých tmavě hnědých až černých hlín souvisejících snad s činností Tuřanského potoka. V rámci uloženiny s.j. 102 byla pozorována zvýšená koncentrace drobných mazanic snad indikující výplň neznámého objektu. Celá uloženina s.j. 102 je antropogenně ovlivněná, ze s.j. 103 pochází i dva zlomky pravěké keramiky. Stratigrafickou sekvenci řezu P1 uzavírá s.j. 104 představující snad půdní horizont.

Jižním směrem lze v ulici Na Mlatech pozorovat zvrstvení písčítých náplav. V nejvyšším bodě ulice byly pak zachyceny četné stopy pravěkého osídlení. Jedná se především o pozůstatky větších zahloubených objektů, snad zásobních jam. Ty jsou zachyceny v řezu výkopu kanalizace v profilech P3, P4 a P5. Z jejich uloženin pochází opět několik zlomků pravěké keramiky. Situace zachycená v řezu P3 a P4 byla dokumentována i plošně v rámci skrývání lůžka vozovky. Přesnější datace zjištěného osídlení je vzhledem ke zlomkovitosti a množství nalezeného keramického materiálu nemožná. Lze ho snad předběžně datovat do eneolitu či doby bronzové.

Mimo zachycené zásobní jámy bylo archeologickým výzkumem v tomto prostoru dokumentováno i několik sloupových jam. Z nálezových situací sloupových jam nepochází žádný keramický materiál, který by umožnil jejich alespoň rámcové datování, lze snad předpokládat stejné stáří jako u výše zmíněných jam zásobních.

Všechny objekty v jižní části ulice Na mlatech byly zahloubeny do okrového písčitého podloží. V případě řezů P3 a P4 navazovala na situaci vrstva vyvinutého půdního typu, ve které nebylo objekty možné již rozeznat. Zcela odlišná geologická situace se nacházela v ulici Prokešova. V severní části byl ve výkopu kanalizace na bázi zachycen opět nazelenalý jíl – tégl. Na něj naléhá v celém prostoru ulice až 3 m mocný horizont písčítých a plastických tmavě hnědých až černých hlín. V dokumentovaném řezu P2 byly v horní části řezu v písčité hlíně s.j. 105 nalezeny zlomky kostí, které by mohly naznačovat antropogenní aktivity. Stratigrafická sekvence písčítých hlín zde navazovala na okrové jílovité podloží.

Nejmocnější nárůst tmavých hlín byl pozorován ve výkopu kanalizace a přípojek v křižovatce ulice Prokešova a bezejmenné ulice mířící západním směrem k Chrlickému náměstí. V horní části řezu bylo opět patrné zkulturnění uloženin ve formě drobných mazanic a zvířecích kostí. Pravděpodobně se jedná o pozůstatek pravěkého osídlení oblasti.

Ve druhé sledované části stavby v ulici U ústavu a Pod hejdou nebylo výkopem lůžka vozovky dosaženo geologického podloží. Narušeny byly pouze archeologicky nezajímavé novověké navážky.

Petr Holub

Literatura

Čižmářová, J. 1988: Brno-Chrlice. Topografie archeologických nalezišť. *Forum Brunense* 1988, 75-84.

Holub, P. 2010: Brno, rekonstrukce inženýrských sítí a komunikací. MČ Brno-Chrlice, NZ č.j. 31/10 v archivu Archaia Brno o.p.s.

Resumé

Brno (Bez. Brno-město). Chrlice. Prokešova, Na Mlatech, U Ústavu, Pod Hejdou Strasse. Bronzezeit? Siedlung. Rettungsgrabung.

BŘEST (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Zlámalo pole“. VS; KLPP (lužická fáze). Sídliště. Záchranný výzkum.

Během výzkumu 4 km dlouhé přípojky pro fotovoltaickou elektrárnu byly v poloze „U Františka“ odkryty 3 objekty zásobnicovitěho charakteru z mladší doby bronzové (kultura lužických popelnicových polí). Mezi předměty pocházejícími z výkopu (keramika, kosti, uhlíky) vynikly především nálezy drobné bronzové spirálky, kamenného mlátu a drtidla. Věteřovská jáma kruhového půdorysu poskytl kromě četných zlomků keramiky také kamennou broušenou sekyrku ze zelené břidlice.

Ivan Čižmář

Resumé

Břest-Hulín (Bez. Kroměříž). „U Františka“. Věteřov Kultur. Lausitzer Urnenfelder Kultur (Lausitzer Phase). Siedlung. Rettungsgrabung.

BULHARY (OKR. BŘECLAV)

„Přední díly“. Starší a střední doba bronzová. Sídliště. Povrchový průzkum.

Na jaře 2009 byl na lokalitě Bulhary v trati „Přední díly“ v rámci získávání materiálu na bakalářskou diplomovou práci proveden ověřovací povrchový průzkum. Nálezy byly zaměřovány pomocí ručního GPS přijímače.

Lokalita se nachází na pravobřežní terase řeky Dyje ve vzdálenosti asi 400 m od okraje obce, vlevo při silnici směrem na Nejdek. Nálezy bronzových kultur v této poloze jsou známy již ze starší literatury (Klanicová 1994). V roce 1988 zde probíhal záchranný výzkum, při němž bylo ověřováno 11 objektů věteřovské skupiny (Dvořák, Peška 1991, 28). Z druhé strany silnice jsou známy nálezy tří hrobů středodunajské mohylové kultury (Hájek 1980; Měřínský, Stuchlík 1980, 368–379).

Průzkumem zde byly zjištěny narušené pravěké objekty tvořící dvě větší koncentrace, které obsahovaly větší množství keramického a osteologického materiálu, štípané industrie a mazanice. Většina keramického materiálu nebyla vhodná k přesnějšímu kulturnímu určení. Kromě misek se zataženým okrajem, jejichž výskyt není vázán na konkrétní kultury doby bronzové, se zde vyskytl i fragment soudkovitého hrnku věteřovské skupiny, který potvrzuje dřívější zprávy o výskytu věteřovských objektů v tomto prostoru (Dvořák, Peška 1991, 28). Dalším nále-

zem je fragment z výdutí s rytou a důlkovanou výzdobou (obr. 1: 1), jemuž podobný se objevil na sídlišti mohylové kultury v Křižanovicích (Stuchlík 1971, obr. 1:15). Zajímavým nálezem je z okraje vycházející hráněný lalůček (obr. 1: 2), jehož výskyt je také doložen na křižanovickém sídlišti. Lalůčky na okrajích nádob jsou ve starší době bronzové obvyklé. Ve věteřovské skupině se vyskytují nejčastěji na miskách a odtud je také mohylová kultura převzala (Tihelka 1960, 119). Do její vyspělé fáze již nepokračují. Hránění se objevuje až v mohylové kultuře (Stuchlík 1971, 142).

Na lokalitě bylo nalezeno také 6 kusů štípané industrie. Surovinově převládá rohovec typu Krumlovský les, varieta II, po jednom exempláři jsou zastoupeny Krumlovský les, varieta I a chalcedonová zvětralina. Ve třech z šesti případů jde pouze o úštěpy, dále se vyskytla korová čepelka s retuší a škrabadlo. Klasický starobronzový segment (vyskytující se ojediněle i ve střední době bronzové), vycházející technologicky a morfologicky z industrie zvoncovitých pohárů, se zde neobjevil. Příslušnost ke starobronzové industrii nepotvrzuje ani škrabadlo, neboť ta se ve starší době bronzové objevují výjimečně. Naopak využívání rohovce typu Krumlovský les je pro bronzové kultury příznačné (Kopacz, Šebela 2006, 176).

Na základě analogií se sídlištěm v Křižanovicích soudím, že i toto sídliště spadá do časné fáze středodunajské mohylové kultury ve stupni BB1.

Tereza Rychtaříková

Literatura

- Klanicová, E. 1994:** Archeologické lokality na katastru obce Bulhary. *Jižní Morava* 30, 204–224.
- Dvořák, P., Peška, J. 1991:** Záchraný výzkum u Bulhar (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 1988, 28.
- Hájek, L. 1980:** Rkp. nálezové zprávy č. 523/80. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
- Měřínský, Z., Stuchlík, S. 1980:** Hroby kultury se zvoncovitými poháry a středodunajské mohylové kultury v Bulharech, okr. Břeclav. *Archeologické rozhledy* 32, 368–379.
- Stuchlík, S. 1971:** Příspěvek k poznání počátku mohylové kultury na Moravě. *Archeologické rozhledy* 23, 140–146.
- Tihelka, K. 1960:** Moravský věteřovský typ. *Památky archeologické* 51, 27–135.
- Kopacz, J., Šebela, L. 2006:** *Kultura unietycka i grupa wieterzowska na Morawach na podstawie materiałów krzemieniarskich*. Kraków.

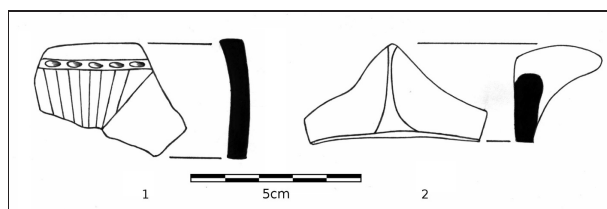
Resumé

Bulhary (bez. Břeclav) „Přední díly“. Ältere und Mittlere Bronzezeit. Siedlung. Oberflächensammlung.

ČECHY (K. Ú. ČECHY, OKR. PŘEROV)

Extravilán obce. „Hanák“. Mladší doba bronzová (KLPP). Kulturní vrstva. Záchraný výzkum.

V rámci realizace protipovodňových a protierozních opatření v k.ú. Čechy byl na podzim r. 2010 pracov-

Obr. 1. Bulhary. Výběr nálezů.

Fig. 1. Bulhary. Selected finds.

níky Archaia Olomouc zajišťován záchraný archeologický výzkum při provádění zemních prací a s nimi souvisejících zemních úprav při realizaci retenční nádrže určené k transformaci povodňové vlny. Obec Čechy u Přerova se rozkládá cca 7 km jihovýchodně od Přerova na levém břehu říčky Moštěnky, ve zvlněné krajině předhůří Podbeskydské pahorkatiny v průměrné nadmořské výšce 226 m. Zájmová plocha je situována při severozápadním okraji intravilánu obce v trati Hanák, situované severně nad komunikací Přerov – Bystřice pod Hostýnem. V rámci budování ZV výkopu pro založení tělesa zemní hráze byla provedena dokumentace odkrytých profilů stavby retenční nádrže. Hráz je situována v dolní partii původního mělkého údolí s protékající méně vydatnou vodotečí a byla v minulosti zanášena svahovým splachem. Na podložní vrstvy tuhé žlutohnědé spraše a sprašové vrstvy se slabou příměsí prachové hlíny nasedá, v úrovni cca 228,60 m n.m., 0,60 m mocná kulturní vrstva šedočerné jílovité hlíny. Z této vrstvy byla vyvzorkována menší kolekce fragmentů keramiky ml. doby bronzové. Jedná se především o části výdutí a dna menších nádob. Archeologické objekty nebyly rozlišeny. Tato stratigrafická jednotka je překryta mocným souvrstvím svahových sedimentů tvořených tuhou šedou až šedohnědou jílovitou hlínou s ojedinělým výskytem drobných kousků mazanice a blíže nespecifikované pravěké keramiky. Nálezové okolnosti svrchních svahových sedimentů signalizují existenci blíže nespecifikovaného pravěkého osídlení situovaného severovýchodně nad předmětnou plochou stavby.

Zdeněk Schenk, Jan Mikulík

Literatura

- Červinka, I. L., 1902:** *Morava za pravěku*. Vlastivěda moravská. Brno.
- Peška, J., Bém, M. 1999:** Domaželice (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 1995–1996, 277. Brno.

Resumé

Čechy (Kataster Čechy u Přerova, Bez. Přerov). Außenbereich. „Hanák“. Jüngere Bronzezeit. Die Lausitzer Urnenfeldkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

ČEJKOVICE (OKR. HODONÍN)

Masarykova ulice, Templářská ulice. Velatická fáze KSPP. Sídliště. Záchraný výzkum.

48°54'17.827"N a 16°56'33.254"E (WGS-84), před bočním vstupem do kostela sv. Kunhuty – souřadnice 48°54'18.702"N a 16°56'34.16"E (WGS-84) a dále pak